

Varhaiskasvatuksen ja yleisen kirjaston yhteistyösopimus

1. Sopimuksen tavoitteet

Tällä sopimuksella sovitaan Paimion kaupungin varhaiskasvatuksen ja kirjaston yhteistyöstä. Varhaiskasvatuksen ja kirjaston toiminnan kohderyhmä ja tavoitteet ovat yhteneväisiä: molemmat tahot pyrkivät edistämään lasten moniluku- sekä lukutaitovalmiuksia, luomaan edellytykset ajattelevaksi ja osallistuvaksi yksilöksi kehittymiseen sekä tukemaan lasten kulttuurista osaamista. Tämä yhteistyösopimus perustuu sekä kirjastolakiin (1492/2016 § 11) että Paimion varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (Yhteistyö varhaiskasvatuksessa).

Yhteistyön avulla kirjasto toteuttaa lain määrittelemiä tehtäviään ja varhaiskasvatus saa tukea kasvatustehtävässään. Yhteistyösopimus edistää tasa-arvon toteutumista Paimion kaupungissa. Tavoitteena on, että kaikilla varhaiskasvatuksen osallistuvilla lapsilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet kirjaston palveluihin sekä monilukutaidon tukeen. Monialainen yhteistyö lisää varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee varhaiskasvatuksen tavoitteita.

Sopimuksen mukainen yhteistyö kirjataan vuosittain varhaiskasvatussyksikköjen toiminta- ja lukuvuosisuunnitelmiin ja kirjaston vuosisuunnitelmaan tai vastaaviin asiakirjoihin. Vuosittain yhteistyötä toteutetaan koko kaupungissa vähintään tässä sopimuksessa mainitulla minimitasolla. Sovittujen yhteistyömuotojen lisäksi varhaiskasvatuksen henkilökunta voi hyödyntää kirjaston muuta tarjontaa ja tehdä minimitasoa laajempaa yhteistyötä kirjaston kanssa.

Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi.

Yhteistyösopimuksen päivystarvetta seurataan säännöllisesti ja sopimus päivitetään tarvittaessa. Sopimuksen toteutumista arvioidaan vuosittain.

2. Viestintä ja vastuut

Tämän sopimuksen toteutumisesta vastaavat varhaiskasvatuksen ja kirjaston johto. Viestinnästä vastaavat päiväkotien johtajat, heidän nimeämänsä varhaiskasvatussyksikkökohtaiset kirjastoyhteyshenkilöt, perhepäivähoidon ohjaajat sekä kirjastonjohtaja sekä varhaiskasvatussyhteistyöhön nimetty kirjastonhoitaja. Päiväkodit sitoutuvat nimeämään yksiköistään kirjastoyhteyshenkilön. Sopimuksen perusteella laaditun yhteistyösuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain ja suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa. Tätä työtä koordinoi kirjasto.

3. Kustannukset ja resurssit

Yhteistyö on resurssien jakamista ja tehokkaampaa hyödyntämistä. Sopimuksen toteuttamista varten tarvitaan kuitenkin sekä henkilöstöresursseja että riittävät määrärahat. Toteuttamiseen tarvittavat resurssit varataan vuosittain kaupungin budjettiin seuraavasti:

- Varhaiskasvatuksessa varataan esikoululaisten kirjastokäynteihin (1 ohjattu kirjastokäynti per vuosi ja 1 omatoiminen kirjastokäynti per vuosi) tarvittavat kuljetuskustannukset, jos kirjastokäyntejä ei ole mahdollista toteuttaa kävellen. Kuljetuksien järjestely toteutetaan mahdollisuuksien mukaan yhdistettynä yksiköiden muihin kuljetuksiin (esim. uimahallikäynnit).
- Kirjaston henkilöstön päiväkotivierailuihin tarvittaviin matkakuluihin varataan määrärahat kirjaston talousarvioon.

- Kirjasto varaa määrärahat Eteiskirjastojen aineistohankintaan. Päiväkodit varaavat Eteiskirjastoa varten tilan, hyllyn sekä kirjastoyhteyshenkilön työajan sekä matkakulut aineistojen noutoon ja palautukseen.
- Muita erillisresursseja tai -määrärahoja ei tarvita.

4. Yhteistyön tavoitteet

Suunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon varhaiskasvatussuunnitelmassa mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet: ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, arjen taidot, monilukutaito, digitaalinen osaaminen, sekä osallistuminen ja vaikuttaminen. Laadittu sopimus tukee varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria ja tarjoaa kirjaston oppimisympäristönä varhaiskasvatuksen käyttöön. Suunnitelmassa on huomioitu Paimion varhaiskasvatuksen Digitaalisen osaamisen toimintatasot -asiakirja.

Suunnitelman avulla toteutetaan mm. seuraavia Suomen kirjastolain kirjastolle antamia tehtäviä: lukemisen ja monipuolisen lukutaidon edistämistä, aktiivisen kansalaisuuden tukemista, tasavertaista pääsyä aineistojen, tiedon ja kulttuurisisältöjen pariin.

Suunnitelma vastaa myös Kansallisen lukutaitostrategian asettamiin tavoitteisiin: lukutaitotyön rakenteiden vahvistamiseen, monilukutaito-osaamisen vahvistamiseen ja lukuinnon luomiseen monilukutaidon näkökulmasta.

Tavoitteet

Kirjasto ja varhaiskasvatus pyrkivät yhdessä tukemaan ja syventämään lasten lukuharrastusta sekä ylläpitämään kirjastomyönteistä asennetta. Tätä edistetään mm. kirjastonhoitajan säännöllisellä vierailulla varhaiskasvatuksen toimipisteissä, ryhmien ohjatuilla tai omatoimisilla kirjastovierailuilla, sekä aineiston ja kirjaston palveluiden pariin opastamisella.

Kirjaston ja varhaiskasvatuksen koteihin ulottuva Eteiskirjasto-yhteistyö tukee perheiden kulttuurihyvinvointia.

0 - 5 -vuotiaat

Kirjasto pyrkii varhaiskasvatuksen kanssa herättämään ja ylläpitämään positiivista kirjasto- ja lukemisasennetta. Päiväkodeissa oleville 0 - 5 -vuotiaille tarjotaan koteihin ulottuvaa yhdessä lukemisen, lukuinnon herättelyn sekä kirjaston aineistojen pariin pääsyn tarjoavaa palvelua, päiväkodissa sijaitsevaa Eteiskirjastoa. Eteiskirjasto kiertää päiväkodeissa vuosikellon mukaan.

Esikoulut

Esikoululaiset tutustuvat kirjaston tilaan, aineistoihin ja palveluihin kirjastovierailulla ohjatussa Pehmoleluseikkailussa sekä omatoimisella kirjastokäynnillä. Esikoululaisten kanssa edistetään digitaitoja ja kirjastonkäytön osaamista videopuhelulla. Eteiskirjasto on esikoululaisten käytössä ollessaan päiväkodissa.

5. Yhteistyön minimitaso

Yhteistyö toteutetaan vähintään minimitasolla koko kaupungin ja muiden Paimiossa sijaitsevien toimijoiden järjestämässä varhaiskasvatuksessa.

Vuosittaisena yhteistyömuotona päiväkodeissa kiertää Eteiskirjasto (vuosittain päivitettävän vuosikellon mukaan).

Varhaiskasvatuksen toimintayksiköt ja muut varhaiskasvatusta toteuttavat tahot sitoutuvat vastaanottamaan säännöllisesti kirjastonhoitajien vierailukäynnin henkilökunnan kokouksessa, huoltajien illassa tai muussa tilaisuudessa.

Lisäksi esiopetusta tarjoavat yksiköt sitoutuvat lukuvuosittain toteutettavaan ohjattuun kirjastovierailuun, omatoimiseen kirjastokäyntiin ja kirjastonhoitajan videopuheluun.

Sovitut yhteistyömuodot toteutetaan koko kaupungin ja muiden Paimiossa sijaitsevien toimijoiden järjestämän varhaiskasvatuksen kanssa ja toteutuneiden käyntien määrää seurataan vuosittain. Näiden lisäksi voidaan toteuttaa ylimääräisiä kirjastovierailuja, satutunteja yms. tarpeen ja resurssien mukaan.

6. Sovitut yhteistyömuodot

Eteiskirjasto on päiväkodin käytössä sovitusti vuosikellon mukaisesti.

Kirjastonhoitaja toteuttaa säännöllisesti vierailun varhaiskasvatuksen vanhempainillassa, henkilökunnan kokouksessa tai muussa tapahtumassa.

Esikoululaiset käyvät syyskaudella tarjottavalla, ohjatulla Pehmoleluseikkailulla kirjastossa. Käynnillä tutustutaan kirjaston lastenosastoon ja sieltä löytyviin kirjoihin, sekä osallistutaan satutunnille.

Esikoululaisten kanssa soitetaan videopuhelu, jonka sisältönä voi olla kirjavinkkaus tai kirjastonkäytön opettelu. Puhelun aikana voidaan opetella perusasioita kirjastosta, kuten kirjastoon saapuminen, lainaus, palautus, neuvon kysyminen ja itselle sopivan aineiston löytäminen.

7. Omatoimiset kirjastokäynnit

Sovittujen yhteistyömuotojen lisäksi esikouluryhmät sitoutuvat jokaisen opetusryhmän osalta vähintään yhteen vuosittaiseen omatoimiseen kirjastokäyntiin.

8. Minimitasoa laajempi yhteistyö

Sovittujen yhteistyömuotojen lisäksi voidaan hyödyntää kirjaston muuta tarjontaa ja tehdä minimitasoa laajempaa yhteistyötä kirjaston kanssa. Paimion kirjaston nykyinen tarjonta on esitetty liitteenä olevassa taulukossa. Tarjontaa päivitetään tarpeen mukaan. Jatkossa ajantasainen tarjonta on nähtävillä kirjaston nettisivuilla. Kirjasto viestii varhaiskasvatukseen muusta tarjonnasta sovittuja viestintäkanavia käyttäen.

9. Allekirjoitukset

Paimiossa __.__.2025

Jyrki Lumiainen
sivistysjohtaja

Laura Lankinen
kirjasto- ja kulttuurijohtaja

Liite: Kirjaston tarjonta varhaiskasvatukselle

A decorative graphic at the bottom of the page consisting of two overlapping wavy lines. The top line is a solid dark blue, and the bottom line is a lighter, semi-transparent blue.

LUONNOS Kirjaston tarjonta varhaiskasvatukselle (**velvoittavaksi ehdotettavat boldattu punaisella**)

Esikoulut	Eskareiden Pehmoleluseikkailu (tutustuminen kirjastoon ohjatusti)	kirjasto	Syyslukukausi
Esikoulut	Videopuhelu kirjastonkäytöstä tai kirjavinkkau120s	etänä	koko lukuvuosi
Päiväkodit	Eteiskirjasto	päiväkodit	Vuosikellon mukaan sovittavat kohteet
Päiväkodit, perhepäivähoito	Kirjastonhoitajan vierailu vanhempainillassa, henkilökunnan kokouksessa tai muussa tapahtumassa	päiväkodit, perhepäivähoito, etänä	päiväkodin ja perhepäivähoidon aikataulun mukaan (avaa tekstiin, esim. teemapäivään sopivaa sisältöä, kuten pop-up kirjasto tms.)
Päiväkodit	Satusalkut	päiväkodit	koko lukuvuosi
Päiväkodit, perhepäivähoito	Kirjakassit	päiväkodit, perhepäivähoito	koko lukuvuosi
Päiväkodit, perhepäivähoito	Kirjastoleikkipaketti	päiväkodit, perhepäivähoito	koko lukuvuosi
Päiväkodit, perhepäivähoito	Näyttelytilaa kirjastossa	kirjasto	koko lukuvuosi
Päiväkodit, perhepäivähoito	Pepin reissuvihko-lukuinnostuspaketti	päiväkodit, perhepäivähoito	koko lukuvuosi
Päiväkodit, perhepäivähoito	Satutunnit, satupassit	kirjasto	koko lukuvuosi
Päiväkodit	Omatoiminen kirjastokäynti	kirjasto	Koko lukuvuosi velvoittava eskareille
Päiväkodit, perhepäivähoito	Yhteisökortti	kirjasto	Koko lukuvuosi

Mitä	Missä	Milloin
Digitaidot: Hubletit lainaan	Päiväkodit, perhepäivähoito	Koko lukuvuoden
Monikielinen aineisto	päiväkodit, perhepäivähoito	Koko lukuvuoden
Perheiden lukudiplomi (perheet ja varhaiskasvatus)	Kirjavinkit aiheittain verkossa ja lomakkeena	Koko lukuvuoden
Kirjailijavieraat	Kirjasto	Järjestetään resurssien mukaan
Kirjavinkkivideot (perheet ja varhaiskasvatus)	etänä	Järjestetään resurssien mukaan
Lasten demokratiaa tukevat tapahtumat	Kirjasto, etänä	Järjestetään resurssien mukaan
Lasten kulttuurikasvatusta tukevat tapahtumat	Kirjasto, kulttuuripalvelut	Järjestetään resurssien mukaan
Lukukampanjat	Kirjasto, etänä	Kesäisin
Satutunnit, ulkosatutunnit	Kirjasto, päiväkodit, kaupungin leikkipuistot	Järjestetään resurssien mukaan